

Хөөнд көг тэвлгьиг болзгтнь төгсэхмн

Хөө мал боскльнэ төрмүд лив тэггяр хагьллгн—хөөнд үзмджтэ сәәнәр искусствени көг тэвлгьилэ залгьлдата болдг. Мана республикин кесг колхозмуд болн совхозмуд үвләр хөөнэ төл авхин төлэ август-сентябрь сарин бийднх хөөнд искусствени көг тэвчк-лэ. Эн өдрмүдт болхла, эрт хаврар төл авлгьнд хөөнэ көг олар тэвгддж йовна.

Эртәр төл авлгьна сән, рес-публикин түрүн нүүрин эдл-ахусин дамшлтас ил үзгдджә-нә. Удурнь, Яшкульск района „Кировский“ совхозд эртәр гарсн хургьд болгьнас 2-3 ки-лограмм ноосн авгдв. Эртәр гарсн хургьд зуни ганьгин болн өвсн шарсен цагт өсдж боосад, үвлзлгьнд таргьн-ца, ньгар орджана.

Болв зәрм колхозмудин болн совхозмудин гардачнр мал боскльнэ түрүн нүүрин эн дам-шлтиг ода бийнь төртән авл-го, хөөнд көг тэвлгьиг уданар кедж йовна. Хөөнд эртәр көг тэвлгьнэ зура республикәр зугл 24,7 процент күүсн бәәнә.

Целинн болн Яшкульск ра-йодар хөөнд эртәр искусствени көг тэвлгьн нег үлү муугьар кегддж йовна. Одахн КПСС-н таньгьчин комитетин бюро хөөнд эртәр искусствени көг тэвлгьнә йовуд хәләгьәд, эн кергиг төртән авлго муугьар гардсн Целинн района зәрм гардачнрин туст бүрдәмджин ашлвр кегьәд, Яшкульск ра-йона гардачнриг засгла хар-гьула.

Хөөнд искусствени көг тэв-лгьиг бүрдәлгьнд колхозму-дин болн совхозмудин зоовет-специалистнр эврәннь нилчән багьар үзүлнә. Энүнә ашд, хөөнд искусствени көг тэвлгь-нә көдлмш кегдсн тоота бол-хас биш, йосндан болхла юмн эс кегдсн йовдлмуд бәәнә. Ис-кусствени көгд орх хөд бо хуцмуд зоотехническ заавр-зокалар йилгьгдәш. Кесг эдл-ахусар искусствени көг тэвлгьнд бәәх дуту-дундс уурулгдхш.

Республикин кесг колхозму-дар болн совхозмудар иску-ствени көг тэвлгьнә гермүд яслгьн, кергтә зер-зев, хими-кат белдлгьн кегдәд уга. Зәр-м эдл-ахусар тохмта хуцмуд сән асрлгьнд ода бийнь тэвг-дәд уга, тегәд эн учрар ху-цмуд кондицин чинр уга бәәнә. Приютненск, Целинн болн талдан чигн райодин зәрм эдл-ахус экәснх хургьд салгьлгьиг оратулсна ашд, нәәднр хөөднн чинәнх йнр тату.

Искусствени көг тэвлгьнә пунктсар техник болдж медрл тату улс көдлнә, хушла харгьх хөд йилгьлгьнд, бүрднхгьү сән диг-дара токтахд сән оньг тэвгдхш.

Цуг эн дуту-дундс бөрхн цагин зуур уурулгдх зөвтә. Партийн, советск болн селәнә эдл-ахун органс, хөөнд иску-ствени көг тэвлгьнә пунктин көдлмшт сән оньган тэвлж, эн эркн чинртә көдлмшиг түр-гәр, сән чинртәггяр бүрдәдж күүцәлгьнд олиг агсх даалгьв-рта. Химикат, альк нег зер-зев цевр-цеерәр бәрлгьн, хуцмудт витаминтә хөт белдлгьн, те-рүг диг-дарагьар өглгьн, ин-струкцар хәләгдсн тоотиг цуг-тагьинь бүрдәлгьн—цуг эн тоот искусствени көг тэвлгьнд берк чинртә болдг.

Тегәд, тохмта хуцмуд асрдж белдлгьнә пунктсар, иску-ствени көг тэвлгьнә болн цевр-цер бәәдл бүрдәлгьнә төрмүд эдл ахун гардачнрин, түрүн болдж эднә ах зоотех-никүдин гол оньгт бәәх зөвтә. Цуг көдлмшән, хөөнд иску-ствени көг тэвлгьиг делгүдән, ора гихдән ноябрин 10-15-д төгскдг болдгар бүрдәх кер-гтә.

Республикин эдл-аху болгь-нар хөөнд искусствени көг тэвлгьнә зураг сән чинртәггяр күүцәдж, ирх джилд малин шим-шүүс гаргьлгьиг икдүл-лгьнә эв-аргь учралгьн—Хальмг АССР-н куч-көдсчн-рин, Алдр Октябрин 41 джи-лин өднд болн КПСС-н XXI-ч хургт нерәдсн производствени белг болхмн.